

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ
ІНСТИТУТ КОРМІВ ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОДІЛЛЯ
ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ І ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
ВП НУБПУ «БЕРЕЖАНСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
БІЛОРУСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЩЕЦИНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАЗАХСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С.СЕЙФУЛЛІНА

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМ РОЗВИТКОМ: ВИКЛИКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали
II Міжнародної науково-практичної
конференції*

Частина 1

**8-9 грудня 2016 року
Україна, м. Тернопіль**

УДК 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001

ББК 65.9 (4Укр)-55

М 74

Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. 8–9 грудн. 2016 р. Ч. 1. – Тернопіль : Крок, 2016. – 198 с.

ISBN 978-617-692-386-2 (повне видання)

ISBN 978-617-692-387-9 (частина 1)

Збірник містить наукові доповіді II міжнародної науково-практичної конференції “Модернізація національної системи управління державним розвитком: виклики і перспективи” (Тернопіль, 8-9 грудня 2016 року) з актуальних технологічних, технічних, соціально-економічних та екологічних проблем і основних напрямів державного розвитку в сучасних умовах господарювання.

Збірник буде розміщений в системі РИНЦ (договір №225-02/2014К від 5.02.2014 р.)

Редакційна колегія:

Водяник І.І., д.т.н., проф.; Гевко Р.Б., д.т.н., проф.; Гораш О.С., д.с-г.н., проф.; Дзядикевич Ю.В., д.т.н., проф.; Іванишин В.В., д.е.н., проф.; Іващук Н.Л., д.е.н., проф.; Кваша В.І., д.с-г.н., проф.; Коняхін О.П., д.вет.н., проф.; Кухтин М.Д., д.вет.н., с.н.с.; Любинський О.І., д.с-г.н., проф.; Овчарук В.І., д.с-г.н., проф.; Пархомець М.К., д.е.н., проф.; Приліпко Т.М., д.с-г.н., проф.; Пуцентейло П.Р., д.е.н., доцент; Рихлівський І.П., д.с-г.н., проф.; Савченко Ю.І., д.с-г.н., проф., академік НААН; Стрішенець О.М., д.е.н., проф.; Сидорук Г.П., к.с-г.н.; Мелешенко Н.М., к.е.н., доцент; Морозевич О.А., к.е.н., доцент; Олійник О.Р., к.е.н.; Сава А.П., к.е.н., с.н.с.; Семенишена Н.В., к.е.н., доцент; Сенік І.І., к.с-г.н.; Сидорук Б.О., к.е.н.; Солян М.Я. к.с-г.н.; Ящук Т.С., к.с-г.н., с.н.с.

*Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Тернопільської державної сільськогосподарської дослідної станції ІКСГП НААН
(протокол № 12 від 12.12.2016 р.)*

Відповідальний за випуск:

к.е.н., с.н.с., Сава А.П.

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

ISBN 978-617-692-386-2 (повне видання)

ISBN 978-617-692-387-9 (частина 1)

© Тернопільська ДСГДС ІКСГП НААН, 2016

© Крок, 2016

TERNOPIL STATE AGRICULTURAL EXPERIMENTAL STATION
INSTITUTE OF FEED RESEARCH AND AGRICULTURE OF PODILLYA
STATE AGRARIAN AND ENGINEERING UNIVERSITY IN PODILYA
TERNOPIL NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
LESYA UKRAINKA EASTERN EUROPEAN NATIONAL UNIVERSITY
TERNOPIL INSTITUTE OF SOCIAL AND INFORMATIONAL TECHNOLOGIES
SS NULESU «BEREZHANY AGROTECHNICAL INSTITUTE»
BELARUS STATE ECONOMIC UNIVERSITY
UNIVERSITY OF SZCZECIN
S.SEIFULLIN KAZAKH AGRO TECHNICAL UNIVERSITY

MODERNIZATION OF THE NATIONAL SYSTEM OF STATE DEVELOPMENT: CHALLENGES AND PERSPECTIVES

*Materials
of II International scientific and practical
conference*

Part 1

**December 8-9, 2016
Ukraine, Ternopil**

UDC 63.001:57:001:62.001:33.001:37.001
BBK 65.9 (4Ukr)-55

Modernization of the national system of state development: challenges and perspectives : materials of II Intern. scient.-pract. confer., December 8–9, 2016. P. 1.
– Ternopil : Krok, 2016. – 198 p.

ISBN 978-617-692-386-2 (full edition)
ISBN 978-617-692-387-9 (part 1)

The collection contains scientific presentations by II International scientific-practical conference “Modernization of the national system of state development: challenges and perspectives” (Ternopil, December 8-9, 2016) on actual technological, technical, socio-economic and environmental problems and the main directions of the state development in the current economic conditions.

The collection will be posted in the system RISC (contract №225-02/2014K, 02.5.2014)

Editorial board:

Vodyanyk I.I., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gevko R.B., Dr.Sci.Tech, Prof.; Gorash O.S., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Dzyadykevych Yu.V., Dr.Sci.Tech, Prof.; Ivanyshyn V.V., Doctor of Economics, Prof.; Ivashchuk N.L., Doctor of Economics, Prof.; Kvasha V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Konyakhin O.P., Doctor of Veterinary, Prof.; Kukhtyn M.D., Doctor of Veterinary, Senior Researcher.; Lyubynskyy O.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Ovcharuk V.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Parkhomets M.K., Doctor of Economics, Prof.; Prylipko T.M., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Putsenteylo P.R., Doctor of Economics, Assist. Prof.; Rykhlivskyy I.P., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Savchenko Yu.I., Dr.Sci.Agriculture, Prof.; Strishenets O.M., Doctor of Economics, Prof.; Sidoruk G.P., Cand.Agri.Sci; Meleshenko H.M., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Morozevych O.A., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Oliynyk O.R., Cand.Econ.Sci; Sava A.P., Cand.Econ.Sci, Senior Researcher; Semenyshena N.V., Cand.Econ.Sci, Assist. Prof.; Senyk I.I., Cand.Agri.Sci; Sidoruk B.O., Cand.Econ.Sci; Solian M.Ya. Cand.Agri.Sci; Yashchuk T.S., Cand.Agri.Sci, Senior Researcher.

*Recommended for publication by Scientific and Technical Council
of Ternopil state agricultural experimental station
(protocol # 12, from 12.12.2016)*

Responsible for issue:

Ph.D., Senior Researcher, Sava A.P.

The authors of scientific papers and reports bear responsibility for content and accuracy of publications. The opinions of the authors of publications may not coincide the views of the editorial board of the collection.

ISBN 978-617-692-386-2 (full edition)
ISBN 978-617-692-387-9 (part 1)

© Ternopil state agricultural experimental station, 2016
© Krok, 2016

З М І С Т / C O N T E N T S

СЕКЦІЯ 1

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ НАУКИ

SECTION 1

AGRICULTURAL SCIENCES

Алейникова Наталья, Радионовская Яна, Диденко Павел СНИЖЕНИЕ ЭКОТОКСИКОЛОГИЧЕСКОГО РИСКА ПРИМЕНЕНИЯ ПЕСТИЦИДОВ СИСТЕМЫ ЗАЩИТЫ ВИНОГРАДА ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ АДЪЮВАНТА КОДАСАЙД 950, М.Е.	10
Білик Степанія ДОСЛІДЖЕННЯ ОЦІНКИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БІОМАСИ УКРАЇНИ	12
Вербельчук Тетяна, Вербельчук Сергій, Кобернюк Віра ПРИРОДНІ МІНЕРАЛИ ТА ЇХ ВИКОРИСТАННЯ В РАЦІОНАХ МОЛОДНЯКУ СВИНЕЙ	15
Вишневський Леонід, Ковальчук Ігор, Шуляр Альона ПОРОДНИЙ ТА ЯКІСНИЙ СКЛАД АКТИВНОЇ ЧАСТИНИ ПОПУЛЯЦІЇ МОЛОЧНОЇ ХУДОБИ УКРАЇНИ	17
Гангур Володимир УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКУ В РІЗНОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІНАХ ЗА УМОВ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	19
Диня Уляна ТЕХНОЛОГІЯ ЗБИРАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР СПОСОБОМ ОБЧІСУВАННЯ	21
Дідківський Анатолій ВПЛИВ ЛІНІЙНОЇ НАЛЕЖНОСТІ НА ПРОДУКТИВНІ ЯКОСТІ КОРІВ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ	24
Єремко Людмила ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТ НУТУ ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ МІНЕРАЛЬНОГО УДОБРЕННЯ, ІНОКУЛЯЦІЇ НАСІННЯ ТА ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ РОСЛИН	27
Камишанов Валерій БІОПОТЕНЦІАЛ ВІДХОДІВ ТВАРИННИЦТВА УКРАЇНИ	29
Києнко Зінаїда, Джулай Наталія, Жаркова Олена ГЕНЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БОБОВИХ РОСЛИН УКРАЇНИ	31
Кобернюк Віра ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДБОРУ КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ ЗА ПЕРШІ МІСЯЦІ ЛАКТАЦІЇ	34
Ксьондзик Віталій БІОЛОГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ МІНЕРАЛЬНИХ СПОЛУК У ГОДІВЛІ ТВАРИН	37
Лихочвор Андрій УРОЖАЙНІСТЬ НАСІННЯ РИЖІО ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМ ДОБРИВ	38
Марусич Александр «ВИТАМИД КР-2» – ЭФФЕКТИВНАЯ КОРМОВАЯ ДОБАВКА ПРИ ВЫРАЩИВАНИИ ТЕЛЯТ	41
Ніконов Сергій ПРОБЛЕМИ ПЕРВИННОЇ ОБРОБКИ МОЛОКА В УМОВАХ КООПЕРАТИВУ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВ	43
Ніконова Валерія МЕТОДИ РОЗВЕДЕННЯ СВИНЕЙ	45

С. 4–66.

2. Полупан, Ю. Перспективи порідного удосконалення молочного скотарства [Текст] / Ю. Полупан // Агробізнес сьогодні. – 2011. – № 24 (223). – С. 42–43.

3. Про державну дотацію на утримання та збереження молодняка великої рогатої худоби – з перших рук [Текст] // Тваринництво сьогодні. – 2012. – № 7. – С. 10–15.

Гангур Володимир

к.с.-г.н., с.н.с., заступник директора
з наукової роботи в галузі рослинництва
Інститут свинарства і АПВ НААН
м. Полтава

УРОЖАЙНІСТЬ СОНЯШНИКУ В РІЗНОРОТАЦІЙНИХ СІВОЗМІНАХ ЗА УМОВ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Серед основних польових культур, які сьогодні вирощуються агроформуваннями лівобережного Лісостепу, широкого поширення набув соняшник – одна із основних олійних культур України. Соняшникова олія є цінним харчовим продуктом, що містить вітаміни А, D, Е, К, за перероблення насіння соняшнику одержують також кормові ресурси – макуху і шрот. Продукти перероблення цієї культури широко використовуються у лакофарбовій та миловарній галузях промисловості [1, 2, 3].

Висока, стабільна ціна і попит на насіння соняшнику та продукти його переробки, як на внутрішньому так і зовнішньому ринках, стали визначальним чинником різкого збільшення посівних площ, що призвело до порушення науково обґрунтованих нормативів вирощування цієї важливої культури у сівозміні [4, 5, 6]. Як серед науковців, так і виробників немає єдиної однозначної думки щодо оптимальної тривалості цього інтервалу, а, отже, і відносно максимального насичення сівозмін соняшником. Переважна більшість дослідників цієї проблеми, вважають, що соняшник повинен повертатись на попереднє місце розміщення не частіше ніж через 8–10 років [7, 8]. У той же час деякі вчені доводять, що цей інтервал може бути і коротшим [9, 10].

Необхідність обов'язкового дотримання меншої чи більшої тривалості цього інтервалу зумовлена високою вірулентністю соняшнику до значної кількості грибкових, бактеріальних і вірусних хвороб та тривалим збереженням

у ґрунті життєздатності патогену.

Питання, яку частку площ в структурі посіву сівозміни доцільно відводити під соняшник у Лісостеповій зоні лівобережжя на ґрунтах з відносно високим рівнем родючості, залишається ще і до цього часу дискусійним.

Зважаючи на це у лабораторії землеробства Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М.І. Вавилова Інституту свинарства і АПВ закладений стаціонарний дослід в якому вивчається вплив різної частки соняшнику в сівозміні (50; 33,3; 25; 20 та 14,3 %) на врожайність самого соняшнику за умов нестійкого зволоження лівобережного Лісостепу на типовому малогумусному важкосуглинковому чорноземі.

Результати дослідження показують, що в середньому за 1999–2015 рр., як і слід було очікувати, найнижчу урожайність насіння соняшника 2,19 т/га забезпечили посіви з насиченням сівозмін цією культурою на 50,0 %. Зменшення частки соняшнику до 33,3 і 25 %, зумовило підвищення врожайності насіння, відповідно на 0,30–0,42 т/га, або 13,7 і 19,2 %. У п'яти- та семипільній сівозмінах, де у структурі посівів під соняшник відведено 20,0 та 14,3 % площі, одержали практично однакову врожайність насіння культури, відповідно 2,70 та 2,75 т/га. Це на 0,26–0,56 т/га або 10,4–25,6 % вище, ніж за насичення сівозміни соняшником на 50 і 33,3 % або за вирощування культури на одному і тому ж полі, відповідно через 1 і 2 роки.

Отже, негативний вплив на врожайність насіння соняшнику зумовлювався не тільки збільшенням ступеня насичення ним сівозміни, а також і тривалістю періоду повторного повернення культури на попереднє місце вирощування. По мірі скорочення цього періоду, зростав і негативний вплив.

Оптимальним порогом насичення польових сівозмін соняшником у лівобережному Лісостепу України слід вважати частку в 14–15 % до загальної посівної площі, за високої культури землеробства, дотриманні науково обґрунтованих сівозмін, використанні високопродуктивних, стійких до ураження хворобами гібридів. Таке насичення ним сівозміни не супроводжується помітним зниженням продуктивності як самого соняшника, так і інших культур сівозміни. Поряд з цим, у роки масової загибелі озимих культур, з метою використання продуктивного потенціалу попередника допустимим є одноразове збільшення частки соняшнику у структурі посівних площ сівозмін до 20 %.

Література

1. Подсолнечник [Текст] / Борисоник З.Б., Ткалич И.Д., Науменко А.И. – К.: Урожай, 1985. – 160 с.
2. Нікітчин, Д. Наша головна олійна культура [Текст] / Д. Нікітчин, В. Толмачів, І. Аксьонов // Земля і люди України. – 1995. – № 2. – С. 18–19.
3. Юркевич, Є. О. Продуктивність олійних культур у сівозмінах з короткою ротацією [Текст] / Є. О. Юркевич // Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук. праць. – Одеса: ОДАУ. – 2005. – Вип. 29. – С. 105–108.

4. Сівозміни – основа інтенсифікації землеробства [Текст] / за ред. О. О. Собка. – К.: Урожай, 1985.– 294 с.
5. Сайко, В. Ф. Устойчивость земледелия: проблемы и пути решения [Текст] / В. Ф. Сайко, А. М. Малиенко, Г.А. Мазур [и др.] / под ред. В.Ф. Сайка. – К.: Урожай, 1993. – 320 с.
6. Сайко, В. Ф. Сівозміни у землеробстві України [Текст] / за ред. В. Ф. Сайка, П. І. Бойка. – К.: Аграрна наука, 2002. – 146 с.
7. Долгова, Е. М. Как уберечь посевы от гнилей [Текст] / Е. М. Долгова // Масличные культуры. – 1986.– №2. – С. 28–30.
8. Лебедь, Е. М. Продуктивность подсолнечника при разных сроках возврата в севооборотах Степи Украины [Текст] / Е. М. Лебедь, Б. Г. Соляник, Суворинов А.М. // Бюллетень ВНИИК. – Днепропетровск. – 1988. – №11. – С. 92–96.
9. Насінництво й насіннезнавство олійних культур [Текст] / за ред. М. М. Гаврилюка. – К.: Аграрна наука. – 2002. – 224 с.
10. Юркевич, Є.О. Агроекологічна оптимізація посівних площ і розміщення соняшника в сівозмінах України [Текст] / Є.О. Юркевич, Н.П. Коваленко – Одеса: ПП Огмрцяч О.П., 2007. – 43 с.

Диня Уляна
студентка

Науковий керівник: к.т.н., доцент Диня В.І.
ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»
м. Бережани

ТЕХНОЛОГІЯ ЗБИРАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР СПОСОБОМ ОБЧІСУВАННЯ

Критичний стан парку зернозбиральних комбайнів в Україні та неспроможність його в оптимальні строки та без значних втрат (до 15%) забезпечити збирання врожаю зернових культур викликає потребу в збільшенні кількості зернозбиральних комбайнів або підвищенні їх продуктивності. Одним із способів вирішення даної проблеми є обладнання зернозбиральних машин жниварками обчісуючого типу.

Спосіб збирання зернових, рису та інших культур з застосуванням обчісуючих жниварок (на відміну від традиційних жниварок суцільного зрізу, коли зрізається і подається в молотарку комбайна вся хлібна маса) полягає в обчісуванні колосків або суцвіття рослин без зрізання стебла. Таким чином,